

เรื่อง ไฟเดือนห้า

รายละเอียด

ไฟเดือนห้า ชื่อสามัญ Bastard ipecacuanha, Butterfly Weed, Blood Flower, Milkweed, Silkweed

ไฟเดือนห้า ชื่อวิทยาศาสตร์ *Asclepias curassavica* L. จัดอยู่ในวงศ์ตีนเป็ด (APOCYNACEAE) และอยู่ในวงศ์ย่อยนมตำเลีย (ASCLEPIADOIDEAE หรือ ASCLEPIADACEAE)

สมุนไพรไฟเดือนห้า มีชื่อท้องถิ่นอื่นๆ ว่า คำแค้ (แม่ฮ่องสอน), บัวลาแดง (เชียงใหม่), คำน้ำ เต็งจ๋อน (ลำปาง), ไม้จีน (ประจวบคีรีขันธ์), ดอกไม้เมืองจีน ไม้เมืองจีน (สุราษฎร์ธานี), เทียนแดง (ภาคกลาง), เทียนใต้ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), เหลียนเซ็งก้วยจื่อฮวา จิงเฟิงฮวา (จีนกลาง) เป็นต้น

ลักษณะของไฟเดือนห้า

ต้นไฟเดือนห้า จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุก มีอายุหลายปี ลำต้นมีความสูงได้ประมาณ 40-60 เซนติเมตร และอาจสูงได้ถึง 1 เมตร ตามกิ่งอ่อนและก้านดอกมีขน กิ่งและก้านมียางสีขาวคล้ายน้ำนมอยู่ภายใน ไฟเดือนห้ามีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาเขตร้อน ถูกนำเข้ามาปลูกและขยายพันธุ์ในประเทศไทยนานแล้ว โดยขึ้นเป็นวัชพืชทั่วไป

ไป

ใบไฟเดือนห้า ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้าม ก้านใบสั้น ลักษณะของใบเป็นรูปใบหอกยาวหรือรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก ปลายแหลม ขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1-3.5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 7-13 เซนติเมตร

ดอกไฟเดือนห้า ออกดอกเป็นช่อกระจุกที่ง่ามใบและที่ปลายกิ่ง ช่อหนึ่งมีดอกประมาณ 7-20 ดอก ก้านช่อดอกยาวประมาณ 3.5-6 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มปกคลุม ดอกเป็นสีแดง ยาวเกือบ 1 เซนติเมตร กลีบดอกมีลักษณะพับงอ และมีรูปร่างรูปมงกุฎหรือกระบังรอบสีเหลืองหรือส้มยื่นออกมา ดอกหนึ่งจะมีกลีบดอก 5 กลีบ มีเกสรเพศผู้ 5 อัน

ผลไฟเดือนห้า ผลมีลักษณะเป็นรูปทรงยาวคล้ายรูปกระสวย ยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร เมื่อแก่จะแตกออกได้ ภายในมีเมล็ดสีน้ำตาลเข้ม ลักษณะของเมล็ดเป็นรูปไข่แบนและมีขนยาวสีขาว เมล็ดมีขนาดยาวประมาณ 6-7 มิลลิเมตร และกระจุกขนยาวประมาณ 2-4 เซนติเมตร

สรรพคุณของไฟเดือนห้า

1. เมล็ดมีรสขม เป็นยาเย็น ใช้เป็นยาบำรุงให้ร่างกายอบอุ่น (เมล็ด)
2. ต้นมีสรรพคุณเป็นยาบำรุงธาตุไฟ (ต้น)
3. ใช้เป็นยาขับพิษเลือดในเดือนอยู่ไฟ (เมล็ด)^[1] แก้เลือดทำพิษในเรือไฟ (การติดเชื้อที่มดลูกหลังการคลอดบุตร) (ต้น)
4. ช่วยแก้โรคหัวใจอ่อน (ต้น, เมล็ด)
5. ต้นใช้เป็นยาแก้ไข้ตัวเย็นหมดสติ ไข้ตรีโทษ (อาการไข้กระหายน้ำ เหงื่อออกมา ซึม เบื่ออาหาร ปวดเมื่อย บางครั้งมีอาการอาเจียนเป็นสีเหลืองปนเลือด) (ต้น)
6. ช่วยแก้อาการเหงื่อออกมากไม่รู้ตัว (เมล็ด)
7. รากมีรสเผ็ด เป็นยาสุขุม มีพิษเล็กน้อย ใช้เป็นยาทำให้อาเจียน (ราก, ทั้งต้น)
8. ช่วยแก้ไตอักเสบ ด้วยการใช้เมล็ดไฟเดือนห้าประมาณ 6-10 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน และใช้รากสดตำพอกบริเวณที่เป็น (ราก, เมล็ด)
9. ทั้งต้นใช้เป็นยาแก้บิด รักษาแผลในลำไส้ กระเพาะอาหาร รวมถึงแผลในมดลูก (ทั้งต้น)
10. ใบสดนำมาคั้นเอาแต่น้ำดื่มเป็นยาขับพยาธิ พยาธิไส้เดือน (ใบ)
11. ใช้เป็นยาขับประจำเดือนของสตรี (ต้น, เมล็ด)
12. ตำรับยาแก้อาการปวดประจำเดือน ระบุให้ใช้รากไฟเดือนห้าสด 35 กรัม และเมล็ดพริกไทย 10 กรัม นำมารวมกันต้มกับน้ำรับประทาน (ราก)^[1] ส่วนเมล็ดก็มีสรรพคุณเป็นยา

แก้ปวดประจำเดือนเช่นเดียวกัน (เมล็ด)

13. ช่วยรักษาหนองใน (ใบ)

14. เมล็ดใช้เป็นยาแก้ปวด แก้อักเสบ ห้ามเลือด (เมล็ด, ใบ, ทั้งต้น)

15. ใช้รักษาแผลสด แก้อาการฟกช้ำ เนื่องจากถูกกระแทกหรือหกล้ม ด้วยการใช้ดอกไฟเดือนห้าแห้งและเมล็ดอย่างละเท่ากัน นำมารวมกันบดเป็นผง ใช้โรยลงบนบาดแผล (ดอก, เมล็ด)^[1] ส่วนรากก็มีสรรพคุณเป็นยาแก้ฟกช้ำจากการหกล้มได้เช่นกัน (ราก)

16. ใช้รักษาฝีหนองภายนอก ด้วยการใช้เมล็ดประมาณ 6-10 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน และใช้รากสดตำพอกบริเวณที่เป็น (เมล็ด)

17. เมล็ดใช้ภายนอกเป็นยาแก้โรคผิวหนังผดผื่นคัน กลากเกลื่อน (เมล็ด)

18. ใบใช้เป็นยาฆ่าเชื้อโรคเรื้อน แก้พิษฝี (ใบ)

19. รากใช้เป็นยารักษากระดูกง้ำ หรือกระดูกหัก (ราก)

20. ตำรับยารักษา มะเร็งชนิดต่างๆ ของหมอสสมหมาย ทองประเสริฐ จะประกอบไปด้วยพืชสมุนไพร 5 ชนิด และชิ้นส่วนของสัตว์อีก 5 ชนิด อันได้แก่ ไฟเดือนห้า, ข้าวเย็น

เหิน, ลิ้นงู, หญ้าสาบกา, หลอดเถื่อน สำหรับชิ้นส่วนของสัตว์นั้นไม่ได้บอกไว้ จากการวิจัยพบว่าหากไม่ใช้ชิ้นส่วนสัตว์จะทำให้ประสิทธิภาพในการรักษาลดลงประมาณ

10% (ซึ่งจะไม่ใช่ก็ได้) และหากแยกใช้โดด ๆ ประสิทธิภาพในการรักษาก็จะไม่ดีเท่าที่ควร แต่หากรวมพืชทั้ง 5 ชนิด ประสิทธิภาพในการรักษาก็จะยิ่งมากขึ้นเป็นทวีคูณ

ส่วนสูตรของสถาบันมะเร็งแห่งชาติและองค์การเภสัชที่นำมาใช้จะแตกต่างกันไปจากนี้ครับ แต่ก็ยังมีส่วนประกอบของไฟเดือนห้าเป็นส่วนประกอบหลักเหมือนเดิม แต่อย่างไร

ก็ดีสมุนไพรตำรับนี้ยังไม่ได้มีการศึกษาวิจัยทางคลินิกในผู้ป่วยมะเร็งแต่อย่างใด คงมีเพียงแต่ข้อมูลจากประสบการณ์การใช้สมุนไพรตำรับนี้ในคลินิกของนายแพทย์

สมหมายเท่านั้น

ขนาดและวิธีใช้

การใช้ตาม [1] เมล็ดให้ใช้ครั้งละ 6-10 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน ส่วนรากให้ใช้ครั้งละ 15-30 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน หรือตำคั้นเอาน้ำรับประทานหรือใช้ภายนอกนำไปตำพอกแผลบริเวณที่เป็น

ข้อควรระวัง

รากและดอกหากใช้มากเกินไปจะเกิดพิษ โดยเฉพาะกับสัตว์เลี้ยง ซึ่งเกิดจากสาร Asclepiadin ถ้ากินมาก

เกินไปจะทำให้กล้ามเนื้อหัวใจเป็นอัมพาตและอาจทำให้เสียชีวิตได้

ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของไฟเดือ้นห้า

- สารสำคัญที่พบ ได้แก่ Ascurogenin, Asclepin, Calotropin, Curassvicin เป็นต้น
- จากการทดลอง พบว่าสาร Ascurogenin, Asclepin และ Curassicin มีฤทธิ์กระตุ้นหัวใจของกระต่ายทดลอง ทำให้หัวใจของกระต่ายมีการบีบตัวแรงขึ้น
- ยางจากต้นไฟเดือ้นห้ามีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อราบางชนิด
- สาร Calotropin มีฤทธิ์ยับยั้งเซลล์มะเร็งในโพรงจมูกที่อยู่นอกตัวของสัตว์ทดลอง

ประโยชน์ของไฟเดือ้นห้า

- นิยมปลูกเป็นไม้ประดับเป็นกลุ่มหลาย ๆ ต้น ตามบ้าน ตามสำนักงาน และตามสวนสาธารณะทั่วไป เพราะดอกมีสีส้มสวยงามเจิดจ้าน่าชม
- คนที่หุ้มเมล็ดสามารถนำไปใช้ยัดหมอนแทนการใช้ขน ทำให้หมอนนุ่มหนุนนอนได้สบายไม่แพ้การยัดขน แม้แต่น้อย

คำสำคัญ : ไฟเดือ้นห้า

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-09

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1667&code_db=610010&code_type=01